УДК 342.9:343.232
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series18.2026.49.10

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Кіблик Д. В.
orcid.org/0000-0002-2518-7647
Данілов С. О.
orcid.org/0009-0005-4646-3339
Шишкарьова О. Г.
orcid.org/0009-0000-0086-6486
Кісіль М. Л.
orcid.org/0009-0008-3780-2548
Чепеляк В. С.
orcid.org/0009-0009-4281-7936

АНАЛІЗ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ПРАКТИКИ ЩОДО ВИЗНАННЯ МАЛОЗНАЧНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ СТАТТЕЮ 174 КУПАП

У статті здійснено аналіз правозастосовної практики визнання малозначними адміністративних правопорушень, передбачених статтею 174 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Емпіричну основу дослідження становлять постанови місцевих та апеляційних судів, ухвалені переважно у 2025–2026 роках. Визначено основні обставини, які враховуються судами під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 174 КУпАП, при вирішенні питання про можливість застосування положень статті 22 КУпАП, зокрема відсутність потерпілих і матеріальної шкоди, місце, кількість та напрямок пострілів, вид зброї, форма вини, мотив поведінки, визнання вини, щире розкаяння, позитивна характеристика особи, проходження військової служби, наявність бойових заслуг і статус нагородної зброї. Установлено, що судові підходи до оцінювання малозначності таких діянь є неоднаковими, а в окремих рішеннях висновок про незначний ступінь суспільної шкідливості ґрунтується переважно на відсутності фактичних наслідків та позитивних відомостях про особу правопорушника без належної оцінки потенційного ризику, створеного неправомірною стрільбою. Наголошено, що склад правопорушення, передбаченого статтею 174 КУпАП, є формальним, тому ненастання тілесних ушкоджень, пошкодження майна чи іншої конкретної шкоди саме по собі не може свідчити про малозначність діяння. Запропоновано законодавчо обмежити можливість застосування статті 22 КУпАП до правопорушень, передбачених статтею 174 КУпАП, шляхом внесення відповідних змін до зазначених норм. Встановлення прямої законодавчої заборони сприятиме усуненню неоднакової судової практики, за якої подібні за характером і рівнем небезпеки діяння отримують різну правову оцінку, а також унеможливить визнання малозначності, спираючись на позитивну характеристику особи, її соціальний статус, розкаянням або відсутність фактично заподіяної шкоди.

Ключові слова: *адміністративна відповідальність, малозначність, судова практика, стаття 174 КУпАП, зброя, громадський порядок, громадська безпека.*

Постановка проблеми. Забезпечення громадської безпеки в умовах поширення серед населення вогнепальної, холодної метальної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії, а також збільшення кількості нагородної зброї набуває особливого значення. Стрільба у населених пунктах або в місцях, не відведених для цього, навіть за відсутності фактично заподіяної шкоди створює потенційну загрозу життю та здоров'ю людей, майну, громадському спокою й установленому порядку поводження зі зброєю. Водночас аналіз судової практики засвідчує поширене застосування до осіб, дії яких кваліфіковано за ст. 174 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), положень ст. 22 КУпАП зі звільненням від адміністративної відповідальності у зв'язку з малозначністю вчиненого правопорушення та оголошенням усного зауваження [1].

Зазначена тенденція актуалізує питання про межі судового розсуду під час оцінювання малозначності проступків, які посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Особливої гостроти проблема набуває з огляду на те, що склад адміністративного правопорушення,

 ISSN 3083-5836 (PRINT), ISSN 3083-5844 (ONLINE)

передбаченого ст. 174 КУпАП, переважно є формальним: для визнання діяння закінченим не вимагається настання матеріальних наслідків у вигляді тілесних ушкоджень, пошкодження майна чи іншої конкретної шкоди. Відсутність таких наслідків сама собою не усуває протиправності діяння та не свідчить автоматично про його малозначність.

Як слушно зазначає О.М. Мердова, диспозиція статті 174 КУпАП сконструйована як правопорушення з формальним складом, а отже встановлення суспільно шкідливих наслідків для нього є необов’язковим. авторка зазначає, що зміст об’єктивної сторони адміністративного правопорушення не вичерпується лише діянням і результатом, що настав, він може також відбиватися у цілій системі ознак, до яких належать місце, час, спосіб, характер, знаряддя, засоби вчинення правопорушення. Для адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 174 КУпАП, характерними ознаками об’єктивної сторони є факультативні ознаки, зокрема: знаряддя правопорушення (у цьому випадку це вогнепальна чи холодна метальна зброя, пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії, або пневматична зброя калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів за секунду); місце (населений пункт, не відведені для стрільби місця, а також відведені для стрільби місця); спосіб: з порушенням установленого порядку [2, с. 122].

Особливого значення проблема набуває в сучасних безпекових умовах, що характеризуються збільшенням кількості зброї, яка перебуває у володінні громадян, військовослужбовців, ветеранів війни та осіб, нагороджених вогнепальною зброєю. За таких обставин невиправдано широке застосування малозначності може послаблювати превентивне значення ст. 174 КУпАП і формувати уявлення про допустимість порушення встановленого порядку використання зброї.

Неоднаковість правозастосовної практики щодо визнання малозначними адміністративних правопорушень, передбачених статтею 174 КУпАП, а також особливий характером таких правопорушень, навіть за відсутності фактично заподіяної шкоди стрільба у населених пунктах або невідведених для цього місцях створює підвищений ризик для життя і здоров’я людей, майна, громадського порядку та громадської безпеки. При цьому ненастання негативних наслідків нерідко є результатом випадкового збігу обставин, а тому не завжди може слугувати достатньою підставою для звільнення особи від адміністративної відповідальності у зв’язку з малозначністю. Необхідність забезпечення єдності судової практики, належної оцінки потенційної небезпеки таких діянь, невідворотності адміністративної відповідальності та посилення превентивного впливу статті 174 КУпАП визначає актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти адміністративної відповідальності за стрільбу у населених пунктах і невідведених для цього місцях досліджувала О.М. Мердова, яка розкрила особливості об’єктивної сторони правопорушення, передбаченого ст. 174 КУпАП, та наголосила на формальному характері його складу [2, с. 122]. Загальнотеоретичні питання малозначності адміністративного правопорушення, її оцінного характеру, співвідношення з пом’якшуючими обставинами та межами адміністративного розсуду розглядали В.К. Грищук, Н.Є. Маковецька, В.О. Рибалко, С.В. Веремієнко, Л.В. Шестак, В.М. Панькевич, Т.І. Сухоребра та інші науковці.

Водночас сучасна судова практика застосування ст. 22 КУпАП у справах про правопорушення, передбачені ст. 174 КУпАП, поки що не отримала належного комплексного висвітлення в науковій літературі. Тому в цьому дослідженні основну увагу зосереджено на аналізі відповідних судових рішень, з’ясуванні мотивів, якими керуються суди під час звільнення осіб від адміністративної відповідальності.

Мета та завдання дослідження. Аналіз правозастосовної практики застосування статті 22 КУпАП у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 174 КУпАП, виявлення основних проблем та суперечностей у підходах судів до визнання таких діянь малозначними, визначення обставин, що впливають на відповідну правову оцінку, а також обґрунтування пропозицій щодо законодавчого виключення можливості звільнення від адміністративної відповідальності у зв’язку з малозначністю за правопорушення,

пов'язані з стрільбою з вогнепальної, холодної метальної чи пневматичної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії в населених пунктах і в не відведених для цього місцях або з порушенням установленого порядку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття особливостей застосування ст. 22 КУпАП у справах про правопорушення, передбачені статтею 174 КУпАП, доцільно розпочати з характеристики змісту відповідного складу адміністративного проступку. Саме його конструкція визначає коло обставин, які мають бути встановлені судом не лише для правильної кваліфікації діяння, а й для подальшого вирішення питання про можливість визнання його малозначним.

Диспозиція статті 174 КУпАП пов'язує протиправність поведінки не лише із самим фактом здійснення пострілу, а й із видом використаної зброї, місцем стрільби та дотриманням установленого порядку її проведення [2, с. 124]. Відповідно до зазначеної норми адміністративно караною є стрільба з вогнепальної чи холодної метальної зброї, пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими або аналогічними за своїми властивостями метальними снарядами несмертельної дії, чи визначеної законом пневматичної зброї у населених пунктах і в не відведених для цього місцях, а також у відведених місцях із порушенням установленого порядку. Безпосереднім об'єктом цього правопорушення є суспільні відносини у сфері громадського порядку, громадської безпеки та встановленого порядку використання зброї. Його об'єктивна сторона охоплює як стрільбу в межах населеного пункту, так і стрільбу за його межами, якщо конкретне місце не має належного правового статусу або не обладнане для безпечного проведення стрільб [1].

Отже, для правильної правової оцінки поведінки особи недостатньо лише зафіксувати факт пострілу. Необхідно також з'ясувати, де саме відбулася стрільба, яка зброя була використана, за яких обставин це сталося та чи були дотримані встановлені правила безпеки. Саме сукупність цих обставин дає змогу визначити характер учиненого діяння та рівень загрози, яку воно створювало для громадського порядку і громадської безпеки.

Водночас встановлення в діях особи всіх ознак складу правопорушення, передбаченого статтею 174 КУпАП, ще не означає, що в кожному випадку до неї обов'язково має бути застосоване адміністративне стягнення. На цьому етапі постає питання про співвідношення формальної наявності складу адміністративного проступку та фактичного ступеня його суспільної шкідливості. Іншими словами, суд має визначити, чи відповідає конкретне діяння типовому рівню небезпеки, закладеному законодавцем у статті 174 КУпАП, чи за своїми обставинами воно істотно від нього відрізняється.

Правовою підставою для такого диференційованого підходу є стаття 22 КУпАП, відповідно до якої у разі малозначності вчиненого адміністративного правопорушення орган або посадова особа, уповноважені вирішувати справу, можуть звільнити порушника від адміністративної відповідальності та обмежитися усним зауваженням [1]. Водночас законодавство не містить загального визначення малозначності адміністративного правопорушення і не встановлює вичерпного переліку критеріїв, за якими вона має визначатися. Тому відповідний висновок у кожній справі формується на підставі оцінки характеру діяння, способу та обстановки його вчинення, форми і ступеня вини, мотиву поведінки особи, а також фактичних і потенційних наслідків правопорушення.

За таких умов особливого значення набуває аналіз судової практики, оскільки саме в судових рішеннях конкретизується зміст малозначності стосовно правопорушень, пов'язаних зі стрільбою. Дослідження мотивів, якими керуються суди, дає змогу з'ясувати, які обставини визнаються визначальними для застосування статті 22 КУпАП, а які лише додатково характеризують особу правопорушника або його поведінку після вчинення проступку.

За результатами опрацювання судової практики можна побачити, що підходи судів до визначення малозначності істотно залежать від конкретних обставин події. Найчастіше оцінюються форма вини, кількість і напрямок пострілів, місце їх здійснення, наявність або відсутність реальної загрози для людей, а також поведінка особи після вчинення правопорушення. Саме

 ISSN 3083-5836 (PRINT), ISSN 3083-5844 (ONLINE)

тому подальший аналіз доцільно побудувати навколо окремих судових рішень, у яких ці обставини отримали різну правову оцінку.

Показовою з погляду оцінювання необережної форми вини є постанова Вінницького міського суду. Як убачається з матеріалів справи, особа через необережне поводження зі зброєю здійснила один випадковий постріл із пістолета в номері готелю. Куля влучила у глуху стіну, унаслідок чого ніхто не постраждав, а адміністрація готелю не заявляла майнових чи моральних претензій. Під час розгляду справи суд урахував відсутність тяжких наслідків, те, що особа раніше не притягувалася до адміністративної відповідальності, позитивно характеризувалася, визнала свою вину та щиро розкаялася. Сукупність цих обставин стала підставою для визнання правопорушення малозначним.

Такий підхід загалом відповідає змісту статті 22 КУпАП, оскільки суд звернув увагу не лише на особу правопорушника, а й на конкретні обставини самого діяння: постріл був одиничним і випадковим, учиненим з необережності, спрямованим у глуху стіну, а поблизу не було осіб, яким могла бути безпосередньо заподіяна шкода.

Водночас сам по собі випадковий характер пострілу ще не дає достатніх підстав вважати правопорушення малозначним. Необережне поводження зі зарядженою зброєю у приміщенні готелю об’єктивно створює ризик для сторонніх осіб. Саме тому в подібних випадках важливо з’ясувати не лише те, що негативні наслідки фактично не настали, а й наскільки реальною була загроза їх настання. Для цього мають значення технічні обставини пострілу, траєкторія польоту снаряда, наявність людей у суміжних приміщеннях, характер можливого пошкодження майна та інші умови, за яких відбулася подія [3].

Отже, відсутність потерпілих або матеріальної шкоди може враховуватися під час вирішення питання про малозначність лише разом з іншими обставинами справи. Вона не повинна підміняти оцінку того ризику, який фактично створило необережне поводження зі зброєю.

Окрему групу становлять справи про стрільбу у місцях, які фактично сприймалися особами як безлюдні й віддалені, однак не мали статусу спеціально відведених. Нововолинський міський суд Волинської області досліджував обставини проведення стрільб поблизу терикону колишньої шахти. Особи здійснили відповідно шість і п’ять пострілів із зареєстрованих гладкоствольних рушниць, пояснюючи свої дії необхідністю тренування навичок протидії безпілотним літальним апаратам. Суд узяв до уваги віддаленість місця від житлової забудови, використання спеціальних рухомих мішеней, ужиття заходів безпеки, військовий досвід і волонтерську діяльність правопорушників, відсутність потерпілих та негативних наслідків і застосував положення статті 22 КУпАП [4; 5].

Подібний підхід простежується і в іншій справі, у якій особа здійснила сорок один постріл із нарізного карабіна у глибині кар’єру. Під час вирішення питання про малозначність суд узяв до уваги, що місце стрільби було безлюдним і віддаленим від найближчого населеного пункту, особа вжила певних заходів безпеки, раніше не притягувалася до адміністративної відповідальності, проходила службу у Збройних Силах України, а її дії не спричинили істотної шкоди суспільним чи державним інтересам [5].

Водночас значна кількість пострілів і характеристики використаної зброї об’єктивно підвищували рівень потенційної небезпеки такого діяння. Тому посилання переважно на позитивні відомості про особу та відсутність фактичних наслідків не повною мірою пояснює, чому створений ризик було визнано настільки незначним, що мета адміністративної відповідальності могла бути досягнута лише шляхом оголошення усного зауваження.

Показовим є також випадок звільнення від адміністративної відповідальності військовослужбовця, який здійснив три постріли з нагородного пістолета у напрямку кущів на березі озера. Під час розгляду справи суд урахував, що внаслідок стрільби ніхто не постраждав, шкоди життю і здоров’ю людей, майну чи іншим охоронюваним законом інтересам заподіяно не було. Також було взято до уваги, що особа раніше не притягувалася до адміністративної відповідальності, щиро розкаялася, тривалий час проходила військову службу та була нагороджена зброєю за заслуги у зміцненні обороноздатності держави.

Іншу групу утворюють справи, у яких стрільба здійснювалася з мотивів захисту людей, житла, тварин або майна. Чернігівський районний суд встановив, що особа здійснила постріл із мисливської рушниці в собаку, захищаючи своє господарство. Суд визнав склад правопорушення, передбаченого статтею 174 КУпАП, однак, урахувавши характер діяння, особу порушника та ступінь вини, звільнив його від відповідальності за малозначністю [6]. У свою чергу Чернігівський апеляційний суд змінив постанову місцевого суду, якою було призначено штраф із конфіскацією мисливської рушниці. Апеляційний суд урахував, що постріли здійснювалися у власному господарстві з метою відлякування тварини, яка нападала на домашню птицю, істотних наслідків не настало, а особа раніше не притягувалася до адміністративної відповідальності, у зв'язку із чим застосував статтю 22 КУпАП [7].

Правова оцінка таких випадків потребує чіткого розмежування малозначності, крайньої необхідності та необхідної оборони. Якщо дії особи відповідають ознакам крайньої необхідності, вона не підлягає адміністративній відповідальності відповідно до статті 17 і 18 КУпАП, а провадження повинно бути закрите через відсутність умов адміністративної відповідальності, а не внаслідок малозначності. Якщо ж реальної та безпосередньої небезпеки не існувало або обраний спосіб захисту був явно непропорційним, застосування статтю 22 КУпАП можливе, але суд повинен окремо пояснити, у чому саме полягає незначний ступінь шкідливості діяння.

Надзвичайно складними є справи, в яких протиправна поведінка була спричинена тяжким емоційним станом. У справі № 454/2956/25 Сокальський районний суд Львівської області встановив, що особа здійснила два постріли вгору з мисливської рушниці після загибелі брата під час виконання ним військового обов'язку [8]. У справі № 447/1254/26 Миколаївський районний суд Львівської області звільнив від відповідальності жінку, яка здійснила постріли з вікна квартири з травматичного пістолета після отримання звістки про загибель сина на війні [9]. Суди врахували важкі життєві обставини, визнання вини, розкаяння та відсутність попередніх правопорушень.

Безперечно, переживання втрати близької людини є надзвичайно тяжкою життєвою обставиною, яку суд має враховувати під час оцінювання психоемоційного стану особи та визначення міри відповідальності. Водночас постріли з вікна квартири або вгору в межах населеного пункту створюють небезпеку, яку особа фактично не може повністю контролювати, а отже – ризик для невизначеного кола людей.

У таких випадках важкий емоційний стан пояснює причини поведінки та може бути врахований як обставина, що пом'якшує відповідальність. Проте сам по собі він не свідчить про те, що вчинене діяння мало незначний рівень небезпеки. Тому важливо розмежовувати обставини, які характеризують особу правопорушника та мотиви її поведінки, і ті, що безпосередньо визначають ступінь суспільної шкідливості самого правопорушення. Інакше існує ризик, що висновок про малозначність фактично ґрунтуватиметься лише на сукупності пом'якшуючих обставин.

В інших проаналізованих судових рішеннях простежується дещо інший підхід до обґрунтування малозначності. У справі № 741/1443/25 Носівський районний суд Чернігівської області основними аргументами назвав щире розкаяння, відсутність обставин, що обтяжують відповідальність, та те, що правопорушення «не призвело до великої суспільної шкоди» [10]. У справі № 444/3544/25 Жовківський районний суд Львівської області застосував статтю 22 КУпАП до особи, яка здійснила один постріл із мисливської рушниці у повітря на подвір'ї [11]. У справі № 712/9119/25 Соснівський районний суд міста Черкаси звільнив від відповідальності військовослужбовця, який у день придбання рушниці здійснив із неї постріли у невідведеному місці [12]. У справі № 472/668/25 Веселинівський районний суд Миколаївської області обмежився загальним твердженням, що вчиненим правопорушенням не спричинено істотної шкоди суспільним і державним інтересам, правам та свободам громадян [13].

Однак для формальних складів правопорушень констатація відсутності істотної фактичної шкоди є недостатньою, оскільки ненастання такої шкоди не виходить за межі звичайного складу проступку. Визнання діяння малозначним потребує встановлення обставин, які свідчать, що рівень його шкідливості був істотно нижчим за типовий рівень небезпеки правопорушення, передбаченого статтею 174 КУпАП. Інакше майже кожна стрільба, що випадково не

 ISSN 3083-5836 (PRINT), ISSN 3083-5844 (ONLINE)

призвела до поранення людини або пошкодження майна, могла б визнаватися малозначною, що фактично нівелювало б превентивне призначення зазначеної норми.

Особливо виразно ця проблема простежується у справах, де відсутність фактичної шкоди поєднується з обставинами, які самі по собі свідчать про підвищений рівень потенційної небезпеки. Так, справі № 698/979/24 Катеринопільський районний суд Черкаської області визнав протиправне діяння малозначним особи, яка здійснила два постріли з револьвера під патрон Флобера на території автозаправної станції під час конфлікту.

Серед обставин справи було зазначено, учасники справи примирилися та повідомили про відсутність взаємних претензій. При прийнятті рішення суд також урахував, що особа раніше не притягувалася до адміністративної відповідальності, має статус учасника бойових дій, а подія не спричинила шкоди іншим особам, і на цій підставі визнав правопорушення малозначним [14]. Водночас таке обґрунтування не повністю розкриває ступінь небезпеки самого діяння. Стрільба відбувалася у публічному місці, де зберігаються легкозаймисті речовини, тому важливими були напрямок пострілів, відстань до людей, транспортних засобів і паливних колонок, а також мета використання зброї під час конфлікту. Ці обставини в постанові належним чином не конкретизовано. Примирення сторін і відсутність претензій характеризують насамперед їхні відносини після події, але не усувають публічної небезпеки стрільби. Так само статус учасника бойових дій може враховуватися при індивідуалізації відповідальності, однак сам по собі не свідчить про малозначність діяння.

Схожий підхід простежується й в іншому судовому рішенні, у якому малозначним було визнано здійснення пострілу з пристрою для відстрілу патронів, споряджених гумовими кулями, також на території автозаправної станції. У подібних випадках оцінювання діяння не повинно обмежуватися лише констатацією відсутності фактичних наслідків. Важливе значення мають конкретне місце стрільби, кількість людей поблизу, напрямок пострілу, відстань до транспортних засобів, паливних колонок та інших потенційно небезпечних об’єктів [15]. Саме місце вчинення правопорушення може істотно підвищувати рівень створеного ризику, а тому ненастання шкоди саме по собі не завжди є достатньою підставою для застосування статті 22 КУпАП.

Таким чином, аналіз наведених рішень демонструє підхід судів, за якого висновок про малозначність ґрунтується переважно на характеристиці особи, примиренні та відсутності фактичної шкоди. Водночас оцінка реального ризику, створеного стрільбою на території автозаправної станції, залишилася недостатньо розкритою.

Інший аспект застосування статті 22 КУпАП простежується у справі, де особа обґрунтовує використання зброї прагненням припинити конфлікт. Показовим у цьому контексті є рішення Смілянського міськрайонного суду Черкаської області, яким особу було звільнено від адміністративної відповідальності за стрільбу з травматичного пістолета неподалік перехрестя міських вулиць. В обставинах справи було з’ясовано, що особа не визнавала вини та стверджувала, що діяла для припинення конфлікту [16]. Застосування статті 22 КУпАП у разі невизнання вини не заборонене, оскільки розкаяння не є обов’язковою законодавчою умовою малозначності. Проте в цій ситуації суд особливо ретельно обґрунтувати, чому спосіб, місце, мотив і потенційні наслідки стрільби характеризують діяння як малозначне, а не лише констатувати відсутність фактичної шкоди .

Протилежний підхід представлений у постановах, у яких суди відмовили у застосуванні статті 22 КУпАП. Так, Звягельський міськрайонний суд Житомирської області відмовив у задоволенні клопотання захисника про малозначність дій військовослужбовця, який здійснив сім пострілів із нагородного пістолета на березі річки в межах міста. Суд призначив штраф, однак повернув зброю, виходячи з її статусу державної нагороди [17]. Значення цієї постанови полягає в розмежуванні статусу особи та характеру діяння: бойові заслуги й нагородний статус зброї не були визнані достатніми для зниження оцінки небезпечності стрільби.

Ще більш виразно такий підхід проявляється у справах, де зброя використовувалася під час конфлікту. Львівський апеляційний суд залишив без змін постанову суду першої інстанції про притягнення особи до відповідальності за стрільбу з пістолета з метою залякування іншого

учасника конфлікту. Апеляційний суд наголосив, що з урахуванням обставин і спрямованості поведінки діяння не може визнаватися малозначним [18]. Такий висновок видається обґрунтованим, адже використання зброї як засобу психологічного впливу або демонстрації переваги суттєво підвищує ступінь суспільної небезпеки правопорушення незалежно від того, чи було заподіяно тілесні ушкодження.

Аналогічну позицію зайняв і Одеський апеляційний суд відхиливши доводи про перше притягнення особи до відповідальності, визнання вини та проходження військової служби, зазначивши, що такі обставини не дають підстав автоматично визнавати правопорушення малозначним. Апеляційний суд також звернув увагу на характер правопорушення та передбачення санкцією статті 174 КУпАП конфіскації зброї, що, на його думку, свідчить про підвищений ступінь небезпеки діяння [19].

Аналіз наведених рішень свідчить про відсутність єдиного підходу. Одні суди виходять переважно з фактичної відсутності шкоди, позитивної характеристики особи та її розкаяння. Інші оцінюють потенційний ризик, місце стрільби, конфліктний характер події, кількість пострілів, вид зброї та мотив поведінки. У результаті схожі за об'єктивними ознаками діяння можуть отримувати принципово різну правову оцінку.

Висновки. Проведений аналіз правозастосовчої практики дозволив виявити проблеми правозастосування та особливий характер правопорушень, пов'язаних із використанням зброї. З огляду на це, доцільним видається законодавче обмеження дискреції суду щодо застосування статті 22 КУпАП у справах про правопорушення, передбачені статтею 174 КУпАП. Зброя за своїми функціональними властивостями є предметом, використання якого створює підвищений ризик заподіяння шкоди життю та здоров'ю людей, майну, громадському порядку і громадській безпеці. Навіть за відсутності фактичних негативних наслідків неправомірна стрільба породжує небезпеку, розвиток якої не завжди може повністю контролюватися особою, а ненастання шкоди нерідко є результатом випадкового збігу обставин. За таких умов звільнення правопорушника від адміністративної відповідальності з оголошенням лише усного зауваження не завжди відповідає характеру вчиненого діяння.

У зв'язку із цим пропонується доповнити статтю 22 КУпАП положенням, відповідно до якого звільнення від адміністративної відповідальності у зв'язку з малозначністю не застосовується до правопорушень, передбачених статтею 174 КУпАП. Альтернативним способом нормативного закріплення такого обмеження може бути доповнення статті 174 КУпАП приміткою про неможливість застосування до передбачених нею діянь положень статті 22 КУпАП. Установлення прямої законодавчої заборони сприятиме усуненню неоднакової судової практики, за якої подібні за характером і рівнем небезпеки діяння отримують різну правову оцінку, а також унеможливить визнання малозначності, спираючись на позитивну характеристику особи, її соціальний статус, розкаянням або відсутність фактично заподіяної шкоди. Такий підхід забезпечить невідворотність адміністративної відповідальності за порушення встановленого порядку використання зброї та посилить превентивний вплив статті 174 КУпАП.

Отже, результати проведеного дослідження дають підстави не лише для вироблення більш чітких критеріїв оцінювання малозначності, а й для постановки питання про повне виключення можливості застосування статті 22 КУпАП до правопорушень, пов'язаних із незаконною стрільбою. Така позиція видається виправданою з огляду на підвищену небезпеку зброї, публічний характер охоронюваних суспільних відносин та необхідність запобігання випадкам безвідповідального поводження з нею.

Використана література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10.
2. Мердова О.М. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 174 КУпАП. *Правовий часопис Донбасу*. 2017. № 3-4. С. 121-125. URL: https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/2281fbfc-151e-4b21-9836-1bd2748ef28a/content.

3. Постанова Вінницького міського суду Вінницької області від 15 липня 2025 року. Справа № 127/20458/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/128880806.
4. Постанова Нововолинського міського суду Волинської області від 5 січня 2026 року. Справа № 165/4571/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133129818.
5. Постанова Нововолинського міського суду Волинської області від 5 січня 2026 року. Справа № 165/4572/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133129817.
6. Постанова Чернігівського районного суду Чернігівської області від 7 квітня 2025 року. Справа № 748/687/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/126383069.
7. Постанова Чернігівського апеляційного суду від 30 січня 2026 року. Справа № 739/2265/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133865910.
8. Постанова Миколаївського районного суду Львівської області від 08 червня 2026 року. Справа № 447/1254/26. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/137185539.
9. Постанова Сокальського районного суду Львівської області від 11 серпня 2025 року. Справа № 454/2956/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/129455366.
10. Постанова Носівського районного суду Чернігівської області від 29 вересня 2025 року. Справа № 741/1443/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130594714.
11. Постанова Жовківського районного суду Львівської області від 25 вересня 2025 року. Справа № 444/3544/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130499246.
12. Постанова Соснівського районного суду м. Черкаси від 10 вересня 2025 року. Справа № 712/9119/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130146968.
13. Постанова Веселинівського районного суду Миколаївської області від 18 липня 2025 року. Справа № 472/668/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/129539553.
14. Постанова Катеринопільського районного суду Черкаської області від 17 січня 2025 року. Справа № 698/979/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/124587062.
15. Постанова Радехівського районного суду Львівської області від 06 лютого 2025 року. Справа № 451/131/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/124952785.
16. Постанова Смілянського міськрайонного суду Черкаської області від 05 травня 2025 року. Справа № 703/1979/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/127150634.
17. Постанова Звягельського міськрайонного суду Житомирської області від 15 квітня 2026 року. Справа № 285/863/26. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135744478.
18. Постанова Львівського апеляційного суду від 11 лютого 2026 року. Справа № 459/3959/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134042392.
19. Постанова Одеського апеляційного суду від 09 лютого 2026 року. Справа № 504/3792/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134402216.

References:

1. Verkhovna Rada Ukrainskoi Radianskoi Sotsialistychnoi Respubliky (1984). Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on Administrative Offenses]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainskoi Radianskoi Sotsialistychnoi Respubliky, no. 50, art. 1122. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10 [in Ukrainian].
2. Merdova O.M. (2017) Obiektyvna storona administratyvnoho pravoporushennia, peredbachenoho st. 174 KUpAP. [The Objective Element of the Administrative Offense Provided for in Article 174 of the Code of Administrative Offenses] *Pravovyi chasopys Donbasu*. 2017. № 3-4. S. 121-125. URL:

https://rep.dnuvs.ukr.education/server/api/core/bitstreams/2281fbfc-151e-4b21-9836-1bd2748ef28a/content) [in Ukrainian].
3. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Vinnytskoho miskoho sudu Vinnytskoi oblasti vid 15 lypnia 2025 roku. Sprava № 127/20458/25 [Order of the Vinnytsia City Court of Vinnytsia Oblast dated July 15, 2025. Case No. 127/20458/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/128880806 [in Ukrainian].
4. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Novovolynskoho miskoho sudu Volynskoi oblasti vid 5 sichnia 2026 roku. Sprava № 165/4571/25 [Ruling of the Novovolynsk City Court of Volyn Oblast dated January 5, 2026. Case No. 165/4571/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133129818 [in Ukrainian].
5. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Novovolynskoho miskoho sudu Volynskoi oblasti vid 5 sichnia 2026 roku. Sprava № 165/4572/25 [Ruling of the Novovolynsk City Court of Volyn Oblast dated January 5, 2026. Case No. 165/4572/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133129817 [in Ukrainian].
6. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Chernihivskoho raionnoho sudu Chernihivskoi oblasti vid 7 kvitnia 2025 roku. Sprava № 748/687/25 [Ruling of the Chernihiv District Court of Chernihiv Oblast dated April 7, 2025. Case No. 748/687/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/126383069 (data zvernennia: 21.07.2026) [in Ukrainian].
7. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Chernihivskoho apeliatsiinoho sudu vid 30 sichnia 2026 roku. Sprava № 739/2265/25 [Ruling of the Chernihiv Court of Appeals dated January 30, 2026. Case No. 739/2265/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/133865910 (data zvernennia: 21.07.2026) [in Ukrainian].
8. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Mykolaivskoho raionnoho sudu Lvivskoi oblasti vid 08 chervnia 2026 roku. Sprava № 447/1254/26. [Ruling of the Mykolaiv District Court of Lviv Oblast dated June 8, 2026. Case No. 447/1254/26]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/137185539 [in Ukrainian].
9. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Sokalskoho raionnoho sudu Lvivskoi oblasti vid 11 serpnia 2025 roku. Sprava № 454/2956/25 [Ruling of the Sokal District Court of Lviv Oblast dated August 11, 2025. Case No. 454/2956/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/129455366 [in Ukrainian].
10. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Nosivskoho raionnoho sudu Chernihivskoi oblasti vid 29 veresnia 2025 roku. Sprava № 741/1443/25 [Ruling of the Nosivka District Court of Chernihiv Oblast dated September 29, 2025. Case No. 741/1443/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130594714 [in Ukrainian].
11. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Zhovkivskoho raionnoho sudu Lvivskoi oblasti vid 25 veresnia 2025 roku. Sprava № 444/3544/25 [Ruling of the Zhovkva District Court of Lviv Oblast dated September 25, 2025. Case No. 444/3544/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130499246 [in Ukrainian].
12. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Sosnivskoho raionnoho sudu m. Cherkasy vid 10 veresnia 2025 roku. Sprava № 712/9119/25 [Ruling of the Sosnivskyi District Court of Cherkasy dated September 10, 2025. Case No. 712/9119/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/130146968 [in Ukrainian].
13. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Veselynivskoho raionnoho sudu Mykolaivskoi oblasti vid 18 lypnia 2025 roku. Sprava № 472/668/25 [Ruling of the Veselynivskyi District Court of Mykolaiv Oblast dated July 18, 2025. Case No. 472/668/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/129539553 [in Ukrainian].
14. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Katerynopilskoho raionnoho sudu Cherkaskoi oblasti vid 17 sichnia 2025 roku. Sprava № 698/979/24 [Ruling of the Katerynopil District Court of Cherkasy Oblast dated January 17, 2025. Case No. 698/979/24]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/124587062 [in Ukrainian].
15. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Radekhivskoho raionnoho sudu Lvivskoi oblasti vid 06 liutoho 2025 roku. Sprava № 451/131/25 [Ruling of the Radekhiv District Court of Lviv Oblast dated February 6, 2025. Case No. 451/131/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/124952785 [in Ukrainian].
16. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2025). Postanova Smilianskoho miskraionnoho sudu Cherkaskoi oblasti vid 05 travnia 2025 roku. Sprava № 703/1979/25 [Ruling of the Smila City

and District Court of Cherkasy Oblast dated May 5, 2025. Case No. 703/1979/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/127150634 [in Ukrainian].
17. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Zviahelskoho miskraionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti vid 15 kvitnia 2026 roku. Sprava № 285/863/26 [Ruling of the Zviahel City and District Court of Zhytomyr Oblast dated April 15, 2026. Case No. 285/863/26]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/135744478 [in Ukrainian].
18. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Lvivskoho apeliatsiinoho sudu vid 11 liutoho 2026 roku. Sprava № 459/3959/25 [Ruling of the Lviv Court of Appeals dated February 11, 2026. Case No. 459/3959/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134042392 [in Ukrainian].
19. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen (2026). Postanova Odeskoho apeliatsiinoho sudu vid 09 liutoho 2026 roku. Sprava № 504/3792/25 [Ruling of the Odesa Court of Appeals dated February 9, 2026. Case No. 504/3792/25]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/134402216 [in Ukrainian].

Kiblyk D. V., Danilov S. O., Shyshkarova O. H., Kisil M. L., Chepeliak V. S. Analysis of law enforcement practice regarding the classification of minor offenses under Article 174 of the Code of Administrative Offenses

This article analyzes the legal practice of recognizing administrative offenses provided for in Article 174 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses as minor. The empirical basis of the study consists of rulings by local and appellate courts, issued primarily in 2025–2026. The study identifies the key circumstances that courts take into account when considering cases involving administrative offenses under Article 174 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, when deciding on the applicability of the provisions of Article 22 of the Code, specifically the absence of victims and material damage, the location, number, and direction of the shots fired, the type of weapon, the form of guilt, the motive for the conduct, admission of guilt, sincere repentance, a positive character reference, military service, combat merits, and the status of the weapon as an award. It has been established that judicial approaches to assessing the minor nature of such acts are inconsistent, and in certain decisions, the conclusion regarding the insignificant degree of social harm is based primarily on the absence of actual consequences and positive information about the offender’s character, without a proper assessment of the potential risk posed by the unlawful firing. It is emphasized that the elements of the offense provided for in Article 174 of the Code of Administrative Offenses are formal in nature; therefore, the absence of bodily injury, property damage, or other specific harm cannot in and of itself indicate that the act is minor. It is proposed to legislatively limit the applicability of Article 22 of the Code of Administrative Offenses to offenses provided for in Article 174 of the Code of Administrative Offenses by amending the relevant provisions. Establishing an explicit legislative prohibition will help eliminate inconsistent judicial practice, under which acts similar in nature and level of danger receive different legal assessments, and will also prevent the recognition of minor significance based on a positive character assessment of the individual, their social status, remorse, or the absence of actual harm caused.

Key words: *administrative liability, minor offense, judicial practice, Article 174 of the Code of Administrative Offenses, weapons, public order, public safety.*

Дата першого надходження статті до видання: 28.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.09.2026